

มองต่างมุม : หลายประเทศชวดโอกาสทำตลาด...หากสงครามการค้ายุติ

โดย นางขวัญใจ เตชเสนสกุล

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายวิจัยธุรกิจ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

การปรับขึ้นภาษีนำเข้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีนรอบล่าสุดจาก 10% เป็น 25% มูลค่ารวมกันกว่า 2.6 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รวมถึงการที่สหรัฐฯ อาจห้ามไม่ให้บริษัทเทคโนโลยีของตนทำธุรกิจกับบริษัทของจีนนั้น ได้สร้างความผิดหวังให้หลายฝ่ายที่แอบลุ้นให้ทั้งสองฝ่ายเจรจากันให้ได้โดยเร็ว เพราะตลอดกว่า 1 ปีที่ผ่านมาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง และเป็นปัจจัยสำคัญที่กดดันให้เศรษฐกิจโลกในปี 2562 มีแนวโน้มขยายตัวต่ำสุดในรอบกว่า 10 ปีจากการคาดการณ์ของ IMF

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตในอีกแง่มุมหนึ่งที่น่าสนใจว่า อาจมีผู้ผลิตสินค้าบางประเภทที่เสียประโยชน์หากสงครามการค้ายุติ เนื่องจากเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่งที่จะยุติสงครามการค้าคือ **“จีนต้องนำเข้าสินค้าจากสหรัฐฯ มากขึ้น”** ซึ่งหากเงื่อนไขดังกล่าวมีผลจริง จะทำให้ประเทศที่เคยได้ประโยชน์จากการที่จีนหันมานำเข้าสินค้าแทนที่สหรัฐฯ ในช่วงที่เกิดสงครามการค้าจะกลายเป็นผู้เสียประโยชน์ทันที อาทิ

➤ **อุตสาหกรรมการบินของยุโรป Airbus** ถือเป็นบริษัทร่วมทุนของหลายประเทศในยุโรป (อาทิ ฝรั่งเศส เยอรมนี สเปน) ที่เป็นคู่แข่งโดยตรงกับบริษัท Boeing ของสหรัฐฯ อาจเสียประโยชน์อย่างมากหากสงครามการค้ายุติ สังเกตได้จากล่าสุดในช่วงเดือนมีนาคม 2562 ที่ผ่านมา จีนได้ยกเลิกคำสั่งซื้อเครื่องบิน Boeing ไปบางส่วน และหันไปสั่งซื้อเครื่องบินจาก Airbus แทนเป็นมูลค่ากว่า 34,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ดังนั้น หากสงครามการค้าสิ้นสุดแน่นอนว่าจีนอาจกลับมาซื้อเครื่องบินจาก Boeing แทน Airbus ซึ่งจะกระทบต่อการส่งออกของยุโรปไปจีนค่อนข้างมาก เนื่องจากเครื่องบินถือเป็นสินค้าส่งออก Top 5 ที่ยุโรปส่งออกไปจีน

➤ **ผู้ผลิตสินค้าเกษตรในอเมริกาใต้** สงครามการค้าที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตสินค้าเกษตรในสหรัฐฯ ไม่ว่าจะเป็นถั่วเหลือง ข้าวสาลี ธัญพืช ซึ่งถือเป็นฐานเสียงหลักของประธานาธิบดีทรัมป์ ทั้งนี้ สินค้าข้างต้น สหรัฐฯ เป็นผู้ผลิตอันดับต้นๆ ของโลกและพึ่งพาตลาดจีนเป็นอันมาก ที่ผ่านมามีจีนหันไปนำเข้าสินค้าเกษตรจากประเทศในอเมริกาใต้แทนการนำเข้าจากสหรัฐฯ สะท้อนได้จากในช่วงไตรมาส 1 ปี 2562 จีนนำเข้าถั่วเหลืองจากบราซิลและอาร์เจนตินาเพิ่มขึ้นถึง 64% และ 2541% ตามลำดับ สวนทางกับการนำเข้าถั่วเหลืองจากสหรัฐฯ ที่หดตัวถึง 80% นอกจากนี้ ผู้ผลิตข้าวสาลีและธัญพืชจากแคนาดา ออสเตรเลีย ปากีสถานก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้ประโยชน์จากการที่จีนปรับขึ้นภาษีนำเข้าจากสหรัฐฯ ดังนั้น หากจีนต้องทำตามเงื่อนไขที่จะเพิ่มการนำเข้าสินค้าเกษตรจากสหรัฐฯ ก็จะทำให้ผู้ผลิตสินค้าของประเทศต่างๆ ข้างต้นเสียประโยชน์ได้

➤ **ธุรกิจพลังงานในตะวันออกกลางและรัสเซีย** การที่สหรัฐฯ ขึ้นแท่นเป็นผู้ผลิตน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติอันดับ 1 ของโลกภายหลังการค้นพบ Shale Oil ขณะที่จีนเป็นประเทศผู้นำเข้าพลังงานรายใหญ่ที่สุดของโลก ทำให้ธุรกิจพลังงานเป็นสินค้าเป้าหมายหนึ่งที่ถูกใช้เป็นข้อต่อรองที่จะให้จีนนำเข้าสินค้าจากสหรัฐฯ มากขึ้น ซึ่งหากสงครามการค้ายุติลงและจีนต้องหันมานำเข้าพลังงานจากสหรัฐฯ แทนเจ้าตลาดเดิมอย่างกลุ่มประเทศ OPEC และรัสเซียมากขึ้น ก็อาจทำให้เศรษฐกิจของสองประเทศดังกล่าวที่พึ่งพาการส่งออกพลังงานเป็นหลักได้รับผลกระทบไม่มากนัก

ในส่วนของประเทศไทย ก็มีสินค้าบางประเภทที่เข้าข่ายและได้ประโยชน์จากการเข้าไปแย่งส่วนแบ่งตลาดจีนที่เดิมเป็นของสหรัฐฯ อาทิ อาหารทะเล ซึ่งในช่วงไตรมาสแรกปี 2562 จีนนำเข้าจากไทยเพิ่มขึ้นถึง 84% ขณะที่จีนนำเข้าอาหารทะเลจากสหรัฐฯ หดตัวถึง 40% นอกจากนี้ ยังมีผลไม้และเครื่องสำอางบางชนิดของไทยที่มีแนวโน้มเข้าไปเป็นทางเลือกในตลาดจีนมากขึ้น หลังสินค้าบางส่วนของสหรัฐฯ เผชิญกับภาษีนำเข้าที่สูงขึ้น

ที่เล่ามาเป็นการให้ภาพในอีกมุมมองหนึ่งซึ่งแม้ว่าผู้ผลิตบางรายจะได้ประโยชน์จากสงครามการค้าอยู่บ้าง แต่หากมองในภาพรวมแล้ว สงครามการค้าที่ยืดเยื้อไม่น่าจะเป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจและการค้าโลก เนื่องจากการทำสงครามราคาผ่านการปรับขึ้นภาษีจะไม่ก่อให้เกิดการแข่งขันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างแท้จริง และไม่ก่อให้เกิดการเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว